

Reakcje społeczne na powołanie nowego rządu Mateusza Morawieckiego

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Po wygranych przez Prawo i Sprawiedliwość wyborach na czele rządu ponownie stanął Mateusz Morawiecki. Biorąc pod uwagę skład rządu, a także zapowiedzi dotyczące jego działań, można powiedzieć, że – mimo pewnych zmian strukturalnych i personalnych – jest to rząd kontynuacji. Reakcje społeczne na utworzenie nowego rządu także wskazują, że w odczuciu społecznym wybory niewiele zmieniły.

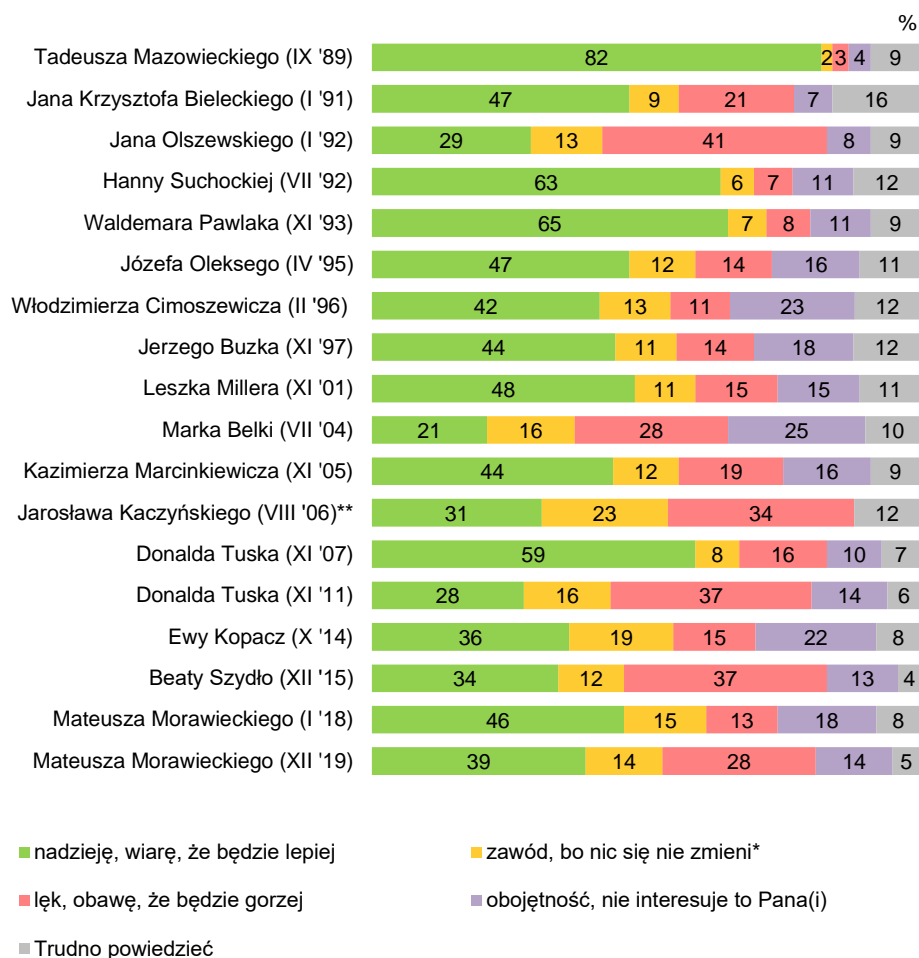
REAKCJE SPOŁECZNE NA POWOŁANIE NOWEGO RZĄDU

Reakcje na utworzenie rządu Mateusza Morawieckiego nie są tak jednoznacznie pozytywne jak te, które towarzyszyły powstaniu pierwszego gabinetu tego polityka¹. Co ciekawe, obecny rząd jest jednak odbierany przychylniej niż rząd Beaty Szydło cztery lata temu – przede wszystkim mniejsze są obawy towarzyszące jego powstaniu. Jednocześnie jego powołanie budzi bardziej pozytywne reakcje niż rozpoczęcie w 2011 działalności drugiego rządu koalicji PO-PSL kierowanego przez Donalda Tuska.

Nadzieje na poprawę sytuacji w kraju w związku z powołaniem rządu Mateusza Morawieckiego wyraża blisko dwie piąte badanych (39%). Więcej niż co czwarty ankietowany (28%) obawia się, że będzie gorzej. O połowę mniej osób uważa, że nic się nie zmieni (14%) i tyle samo (14%) deklaruje obojętność wobec rządu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (355) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 28 listopada – 5 grudnia 2019 roku na liczącej 971 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Czy rząd premiera [...] budzi w Panu(i):

Do stycznia 1992 roku pytanie brzmiało: „Czy, Pana(i) zdaniem, nowy rząd budzi u większości ludzi...”, w lipcu 1992 połowa respondentów odpowiadała na pytanie w starej wersji, połowa zaś w nowej, a otrzymane wyniki zostały uśrednione

* Do listopada 1997 roku odpowiedź brzmiała: „rozczarowanie, bo nic się nie zmieni”

** W tym pomiarze nie pytaliśmy o obojętność

Reakcje na powołanie nowego rządu Mateusza Morawieckiego różnicują wszystkie podstawowe cechy społeczno-demograficzne badanych. Nadzieje związane z tym rządem częściej niż przeciętnie wyrażają starsi respondenci – mający co najmniej 55 lat (54%), mieszkańcy wsi (48%), w tym szczególnie rolnicy (54%), badani z wykształceniem podstawowym (63%) oraz osoby słabo sytuowane – o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł (45%). Wiarę w poprawę sytuacji częściej wyrażają mężczyźni (43%) niż kobiety (35%).

Spółeczny odbiór nowego rządu Mateusza Morawieckiego zależy jednak przede wszystkim od orientacji politycznej i, szerzej, światopoglądowej. Z nadzieją jego powstanie przyjęli głównie badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne (72%) oraz osoby religijne, szczególnie najbardziej zaangażowane w praktyki religijne – praktykujące kilka razy w tygodniu (72%).

W potencjalnych elektoratach w poprawę sytuacji w związku z powołaniem nowego rządu wierzy zdecydowana większość zwolenników Prawa i Sprawiedliwości (wraz z koalicjantami). W pozostałych elektoratach więcej jest obaw niż nadziei. Najczęściej wyrażają je wyborcy ugrupowań lewicowych na czele z Sojuszem Lewicy Demokratycznej oraz zwolennicy Koalicji Obywatelskiej.

TABELA 1

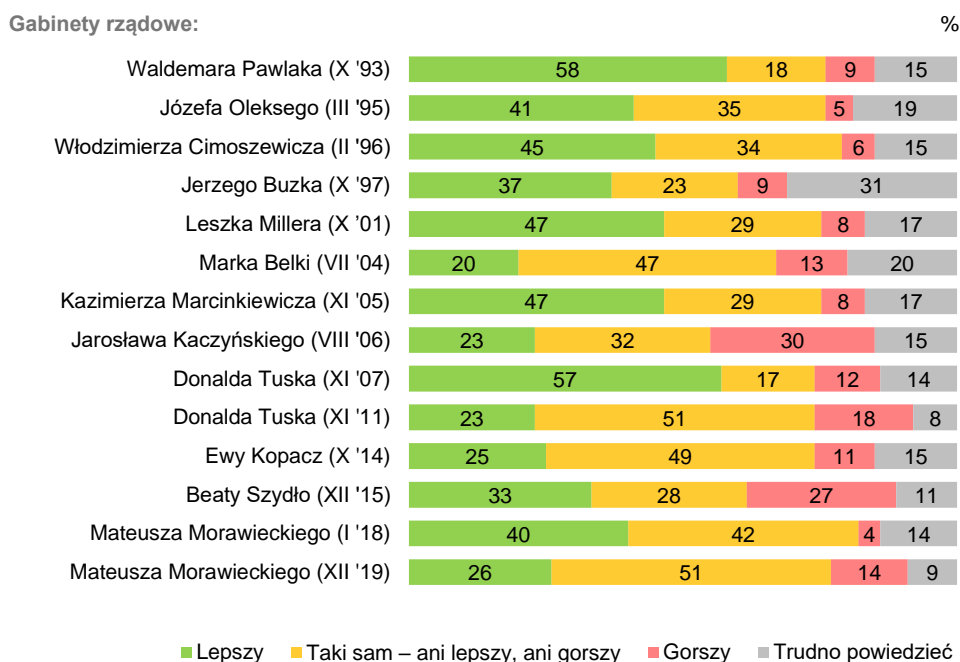
Potencjalne elektoraty*	Czy rząd premiera Mateusza Morawieckiego budzi w Panu(i):				
	nadzieję, wiarę, że będzie lepiej	zawód, bo nic się nie zmieni	lęk, obawę, że będzie gorzej	obojętność, nie interesuje to Pana(i)	Trudno powiedzieć
	w procentach				
KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	82	4	3	7	4
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	21	27	31	15	6
KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	14	12	44	26	4
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	6	25	59	8	2
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	5	28	59	5	3

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych

W ocenie ponad połowy badanych (51%) nowy rząd Mateusza Morawieckiego będzie taki sam jak poprzedni. Pozostali spodziewają się raczej lepszych (26%) niż gorszych (14%) rządów.

CBOS

RYS. 2. Czy, Pana(i) zdaniem, nowy rząd będzie w porównaniu z poprzednim lepszy czy też gorszy?

Lepszego rządu częściej niż inni spodziewają ankietowani w wieku 65+ (38%), mieszkańcy wsi (35%), szczególnie rolnicy (47%), badani z wykształceniem podstawowym (46%) oraz osoby o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł (31%).

Na opinie w tej kwestii wyraźnie wpływa orientacja polityczna respondentów, a w dalszej kolejności także ich religijność. Lepszego rządu spodziewa się 47% badanych identyfikujących się z prawicą i 41% osób uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu.

W elektoratach partyjnych nadzieję na poprawę wyrażają przede wszystkim zadeklarowani wyborcy Prawa i Sprawiedliwości. Sympatycy pozostałych ugrupowań spodziewają się na ogół, że obecny rząd będzie taki sam jak poprzedni.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Mateusza Morawieckiego będzie w porównaniu z poprzednim lepszy czy też gorszy?			
	Lepszy	Taki sam – ani lepszy, ani gorszy	Gorszy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	53	39	2	6
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	17	47	27	9
KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	15	60	14	10
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	5	60	33	2
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	5	63	28	4

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

ZADOWOLENIE Z PREMIERA

Poziom akceptacji Mateusza Morawieckiego na stanowisku premiera pozostaje dość wysoki, choć przez blisko dwa lata przybyło mu krytyków. Z tego, że ponownie stanął na czele rządu, zadowolona jest ponad połowa badanych (52%). Niezadowolony wyraża więcej niż co trzeci ankietowany (35%).

TABELA 3

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi (według terminów badań):	Zadowolony(a)	Niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– Tadeusz Mazowiecki (IX '89)	82	2	16
– Jan Krzysztof Bielecki (I '91)	34	8	58
– Jan Olszewski (I '92)	48	19	33
– Hanna Suchocka (VII '92)	67	6	27
– Waldemar Pawlak (X '93)	61	21	18
– Józef Oleksy (IV '95)	52	20	28
– Włodzimierz Cimoszewicz (III '96)	49	24	27
– Jerzy Buzek (XI '97)	47	13	40
– Leszek Miller (XI '01)	53	22	25
– Marek Belka (VI '04)	24	42	34
– Kazimierz Marcinkiewicz (XI '05)	48	23	29
– Jarosław Kaczyński (VIII '06)	32	51	17
– Donald Tusk (XI '07)	62	22	16
– Donald Tusk (XII '11)	49	38	13
– Ewa Kopacz (X '14)	44	29	27
– Beata Szydło (XII '15)	33	44	23
– Mateusz Morawiecki (I '18)	54	20	26
– Mateusz Morawiecki (XII '19)	52	35	13

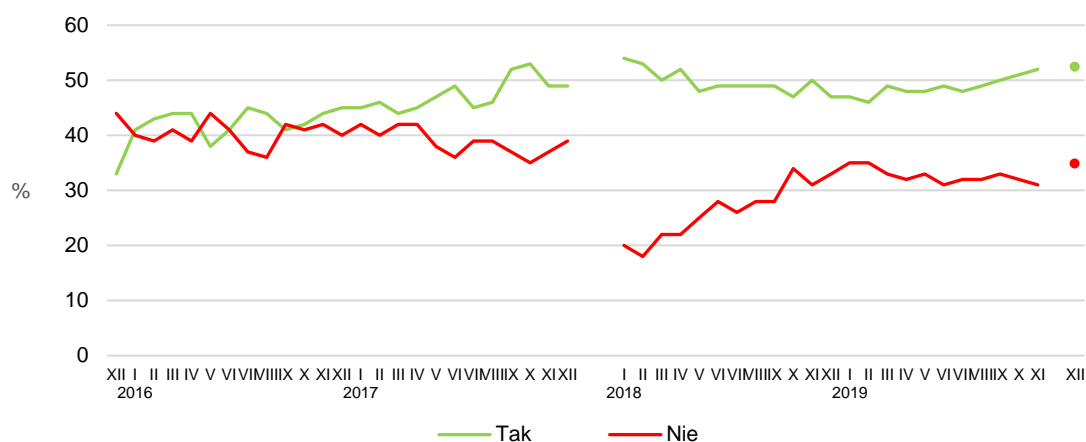
Pierwsze powyborcze notowania Mateusza Morawieckiego są nieco gorsze niż jego ostatnie przedwyborcze oceny. Odsetek zadowolonych z premiera nie zmienił się od listopada, przybyło jednak osób wyrażających wobec niego dezaprobatę (wzrost o 4 punkty procentowe).

TABELA 4

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki ?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2018	2019											
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach												
Tak	47	47	46	49	48	48	49	48	49	50	51	52	52
Nie	33	35	35	33	32	33	31	32	32	33	32	31	35
Trudno powiedzieć	20	18	19	18	20	19	20	20	19	17	17	17	13

Do listopada 2019 roku oceny dotyczyły pierwszego rządu Mateusza Morawieckiego, w grudniu 2019 dotyczą drugiego rządu Mateusza Morawieckiego

RYS. 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki?

Od grudnia 2015 do grudnia 2017 roku wskazania dotyczyły rządu Beaty Szydło; od stycznia 2018 do listopada 2019 roku dotyczyły pierwszego rządu Mateusza Morawieckiego, w grudniu 2019 dotyczą drugiego rządu Mateusza Morawieckiego. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Z ponownego objęcia stanowiska prezesa Rady Ministrów przez Mateusza Morawieckiego częściej niż przeciętnie zadowoleni są badani w wieku 55–64 lata (61%) i – przede wszystkim – 65+ (66%), mieszkańcy wsi (63%), w tym szczególnie rolnicy (71%), respondenci z wykształceniem podstawowym (71%) i zasadniczym zawodowym (62%) oraz osoby o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł (59%). Do najbardziej niezadowolonych należą mieszkańcy dużych, ponad półmilionowych miast (61%) oraz osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (48% badanych z wykształceniem wyższym, 51% respondentów o miesięcznych dochodach *per capita* co najmniej 3000 zł). Dezaprobate częściej niż przeciętnie wyrażają właściciele firm (55%) oraz kadra kierownicza i specjaliści (54%). Krytycznemu nastawieniu do premiera sprzyja młody wiek: więcej niż przeciętnie niezadowolonych z tego, że zachował on stanowisko, jest wśród badanych do 24 roku życia (45%), szczególnie wśród uczniów i studentów (51%).

Kluczowe znaczenie dla odbioru premiera ma orientacja polityczna i – szerzej – światopoglądowa. Z ponownego objęcia przez niego pełnionej funkcji cieszy się 85% badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne. Blisko trzy czwarte identyfikujących się z lewicą (73%) jest przeciwnego zdania. Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym częstsza aprobata premiera – i odwrotnie.

Mateusza Morawieckiego na stanowisku premiera akceptuje ogromna większość wyborców Prawa i Sprawiedliwości. W pozostałych elektoratach przeważa niezadowolenie, szczególnie często wyrażają je wyborcy Koalicji Obywatelskiej i partii w ostatnich wyborach startujących pod szyldem Sojuszu Lewicy Demokratycznej.

TABELA 5

Potencjalne elektoraty	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	95	1	4
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	34	47	19
KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	34	55	11
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	16	73	11
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	10	81	9

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

POPARCIE DLA RZĄDU

Nowy gabinet Mateusza Morawieckiego rozpoczyna swoją działalność z równie dużym odsetkiem zwolenników (42%) co poprzedni kierowany przez niego rząd. Jednocześnie ma on jednak na starcie prawie dwukrotnie więcej przeciwników (29%) niż pierwszy gabinet tego polityka oceniany w styczniu 2018 roku. Mniej osób deklaruje natomiast obojętność wobec obecnego rządu (25%) niż wobec poprzedniego gabinetu Mateusza Morawieckiego blisko dwa lata temu.

TABELA 6

Rząd (data badania)*	Stosunek do poszczególnych rządów na początku ich działalności			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Waldemara Pawlaka (XI '93)	61	20	12	7
Józefa Oleksego (IV '95)	33	37	24	7
Włodzimierza Cimoszewicza (III '96)	42	30	22	6
Jerzego Buzka (XI '97)	48	33	12	7
Leszka Millera (XI '01)	50	28	15	7
Marka Belki (VI '04)	18	42	30	10
Kazimierza Marcinkiewicza (XI '05)	41	36	15	9
Jarosława Kaczyńskiego (VIII '06)	28	31	36	5
Donalda Tuska (XI '07)	54	22	19	5
Donalda Tuska (XII '11)	44	29	24	3
Ewy Kopacz (X '14)	35	40	18	7
Beaty Szydło (XII '15)	30	30	34	6
Mateusza Morawieckiego (I '18)	42	33	14	11
Mateusza Morawieckiego (XII '19)	42	25	29	4

* Pytanie o stosunek do rządu zadawane jest od grudnia 1992 roku, nie ma więc możliwości porównania z poparciem dla rządu Hanny Suchockiej (i wcześniejszych gabinetów) w pierwszym miesiącu jego urzędowania

Pierwsze notowania nowego rządu Mateusza Morawieckiego są zbliżone do ostatnich ocen jego poprzedniego gabinetu.

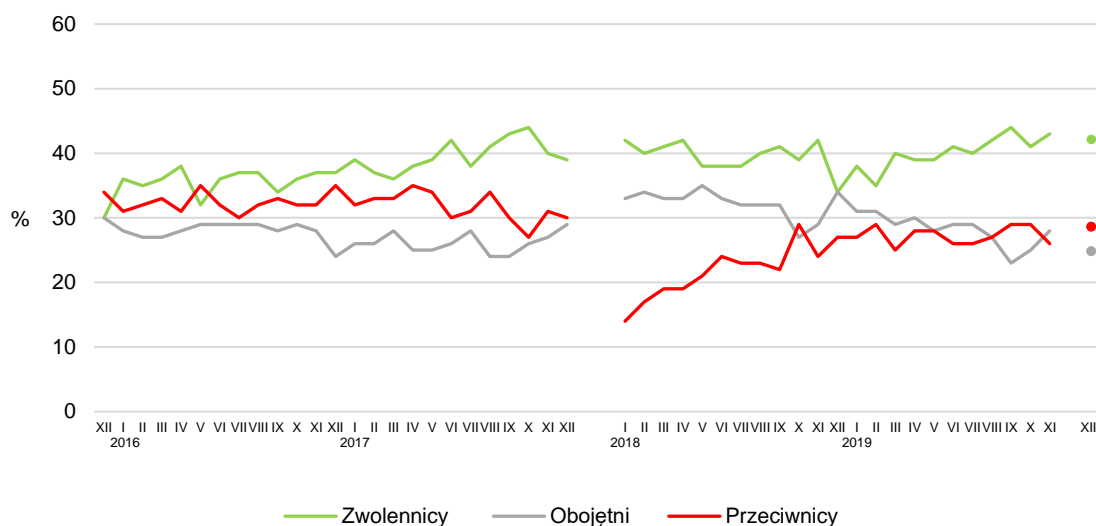
TABELA 7

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2018	2019											
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach												
Zwolennicy	34	38	35	40	39	39	41	40	42	44	41	43	42
Przeciwnicy	27	27	29	25	28	28	26	26	27	29	29	26	29
Obojętni	34	31	31	29	30	28	29	29	27	23	25	28	25
Trudno powiedzieć	5	4	5	6	3	5	4	5	4	4	5	3	4

Do listopada 2019 roku wskazania dotyczyły pierwszego rządu Mateusza Morawieckiego, w grudniu 2019 dotyczą drugiego rządu Mateusza Morawieckiego

CBOS

RYS. 4. Stosunek do rządu

Od grudnia 2015 do grudnia 2017 roku wskazania dotyczyły rządu Beaty Szydło; od stycznia 2018 do listopada 2019 roku dotyczyły pierwszego rządu Mateusza Morawieckiego, w grudniu 2019 dotyczą drugiego rządu Mateusza Morawieckiego. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Nowy rząd cieszy się ponadprzeciętnym poparciem osób w wieku 55–64 lata (51%) i starszych (56%), mieszkańców wsi (52%), a zwłaszcza rolników (61%), badanych z wykształceniem podstawowym (61%), o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł (48%). Szczególnie dużo przeciwników rządu jest wśród mieszkańców największych miast (58%) oraz wśród osób o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym: z wyższym wykształceniem, o miesięcznych dochodach co najmniej 3000 zł *per capita* (po 46%), kadry kierowniczej i specjalistów (50%) oraz właścicieli firm (51%).

Stosunek do rządu zależy także od orientacji politycznej i, szerzej, światopoglądowej. Wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne poparcie dla nowego rządu Mateusza Morawieckiego sięga 78%. Z kolei dwie trzecie utożsamiających się z lewicą (65%) określa się jako przeciwnicy rządu. Ponadto poparciem dla rządu sprzyja religijność.

Jeszcze większe rozbieżności są widoczne w elektoratach. Biorąc pod uwagę stosunek do rządu elektoraty można podzielić na trzy grupy. Pierwsza to wyborcy Prawa i Sprawiedliwości, którzy w ogromnej większości identyfikują się z rządem. Druga to sympatycy Koalicji Obywatelskiej i partii startujących w ostatnich wyborach pod szyldem Sojuszu Lewicy Demokratycznej, którzy są dość jednoznacznie niechętni rządowi. Trzecia grupa to wyborcy Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość, wśród których jest więcej przeciwników niż zwolenników rządu, a dodatkowo spora grupa deklaruje nastawienie obojętne.

TABELA 8

Potencjalne elektoraty*	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	85	1	12	2
KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	22	42	33	3
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	21	47	31	1
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	12	68	18	2
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	7	70	21	2

W społecznych reakcjach na powołanie nowego rządu nie widać entuzjazmu. Na odbiór obecnego gabinetu rzutuje ugruntowany już wizerunek poprzedniego rządu i całej kadencji rządów Prawa i Sprawiedliwości. Z jednej strony można więc powiedzieć, że rządzącym trudno dziś skutecznie rozbudzić nowe nadzieje, z drugiej jednak można mówić o utrzymaniu przez rząd i samego premiera dość wysokiego poparcia społecznego.

Opracowała

Beata Roguska